

ПАНДЕМІЯ COVID-19 ТА СВІТОВА ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ЯК ДЖЕРЕЛО ПОЗИТИВНИХ ЗМІН В ОСВІТІ УКРАЇНИ

В. Ю. ОНІСІФОРОВА, канд. екон. наук, доц.,

доц. кафедри економіки і підприємництва

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків,

Україна

Всесвітня пандемія COVID-19 стала важелем впливу на переважну більшість національних економік світу та галузей економіки. Цей вплив переважно мав негативні наслідки. Однак в галузі освіти цей виклик можна розглядати не лише з негативної точки зору, але й з точки зору додаткового поштовху та джерела для розвитку. Карантинні заходи, які були запроваджені навесні 2020 року створили певні обмеження, які можуть мати позитивні наслідки для освітньої галузі, серед таких можна відзначити наступні.

Останніми роками значна частина випускників закладів середньої освіти не продовжувала своє навчання в закладах вищої освіти, роблячи вибір в сторону працевлаштування за робітничими спеціальностями, які не вимагають високого рівня кваліфікації, в країнах Європейського Союзу. Через карантинні обмеження 2020 року реалізувати такий намір вирішила значно менша частина випускників. Частина з тих випускників, які залишилися в Україні, прийняла рішення отримувати освіту у вітчизняних закладах вищої освіти і змогла реалізувати це бажання завдяки додатковій реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання.

Карантинні заходи мали фінансові та морально-емоційні наслідки, які привели до того, що частина абітурієнтів, які планували навчатися у закордонних закладах освіти, залишилася в Україні та зробила вибір на користь вітчизняних закладів вищої освіти. Ці негативні, з однієї точки зору, фактори стали поштовхом для позитивного руху в галузі вищої освіти в Україні у 2020 році. І така тенденція, за умови правильного пристосування до неї, може бути збережена і надалі.

Можна констатувати, що у 2020 році державою були прийняті деякі вірні дії, з точки зору пристосування до ситуації, які виникла. До таких можна віднести наступні: прийняття рішення про проведення додаткової реєстрації на проходження зовнішнього незалежного оцінювання; підвищення обсягу державного замовлення на підготовку спеціалістів закладами вищої освіти, що дозволило отримати освіту більшій кількості абітурієнтів в умовах скорочення фінансових можливостей. Однак були і такі рішення, які призвели до негативних наслідків для галузі вищої освіти: підвищення вартості навчання для студентів, які навчаються за кошти фізичних осіб; підвищення прохідного балу для вступу на значний перелік спеціальностей, на яких потенційні студенти мали б бажання навчатися за контрактною формою.

В умовах економічної кризи на проблему регулювання діяльності навчальних закладів та організації вступної компанії не можна дивитися лише з боку регламентації вступу та кількості навчальних заходів. Якщо подивитися на

проблему більш масштабно, можна побачити, що освіта є значною галуззю національної економіки, яка дає велику кількість робочих місць, а відповідно є джерелом сплати податків, зборів та соціального внеску. А тому штучне скорочення кількості навчальних закладів через скорочення кількості потенційних студентів контрактної форми навчання має негативні наслідки для розвитку всієї національної економіки України. В таблиці 1 наведені статистичні дані, які характеризують місце освіти та науки в економіці України та чисельність працевлаштованих в галузі.

Таблиця 1 – Характеристика освіти як галузі національної економіки України [1, 2]

Показник	Рік			
	2016	2017	2018	2019
ВВП, тис. грн	2 385 367	2 444 191	2 527 423	2 609 147
Освіта, тис. грн	88 996	89 981	89 911	88 741
Частка в структурі ВВП, %	3,73	3,68	3,56	3,40
Професійна, наукова та технічна діяльність, тис. грн	68 460	86 537	113 354	139 932
Частка в структурі ВВП, %	2,87	3,54	4,48	5,36
Загальна частка освіти та науки в структурі ВВП, %	6,60	7,22	8,04	8,76
Усього зайнято, тис. осіб	16443,2	16276,9	16156,4	16360,9
Освіта, тис. осіб	1496,5	1441,4	1423,4	1416,5
Частка від загальної кількості зайнятих, %	9,10	8,86	8,81	8,66
Професійна, наукова та технічна діяльність, тис. осіб	422,9	428,1	415,8	437,9
Частка від загальної кількості зайнятих, %	2,57	2,63	2,57	2,68
Загальна частка освіти і науки серед кількості зайнятих, %	11,67	11,49	11,38	11,33

Отже, як бачимо зі статистичних даних, освітня галузь є надзвичайно важливою для національної економіки України. Тому існуюча ситуація має бути використана не для скорочення галузі, а для її розвитку, що, в свою чергу, буде мати позитивні наслідки для розвитку багатьох інших галузей економіки.

Література:

1. Державна служба статистики України. Національні рахунки (ВВП). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/imf/arhiv/nr/nr2016_2020_u.htm (дата звернення 29.01.21).
2. Державна служба статистики України. Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012-2018 роках. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/grp.htm (дата звернення 29.01.21).